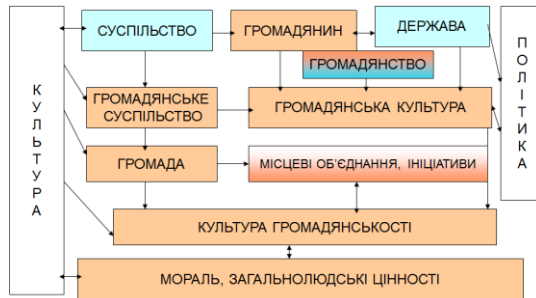

Громадянська культура і культура громадянськості державних службовців

“Успіхи і невдачі в суспільстві значною мірою залежать від контексту культури громадянськості, в рамках якого приймаються політичні рішення” (Дж. Патрік)

- ГРОМАДЯНСЬКА КУЛЬТУРА –**
- ✓ «освічений» патріотизм, державницька свідомість, державний оптимізм, установка участі у СУСПІЛЬНО-політичних відносинах для отримання цінного та корисного досвіду взаємодії з державою;
 - ✓ найбільше проявляється у відносинах громадян на вертикальному рівні – з державою та її інститутами;
 - ✓ основні сфери прояву - відчуття гордості за свою державу, очікування справедливого відношення до суспільства з боку влади, свобода слова, активна участь громади у місцевому самоврядуванні, впевненість у своїх можливостях дієво брати участь у політиці;
 - ✓ повага до Конституції, державних символів, підтримка законпорядку, готовність захищати закон і державний устрій. Зацікавлена участь в управлінні державними та суспільними справами

- КУЛЬТУРА ГРОМАДЯНСЬКОСТІ -**
- ✓ Гуманістична культурна рамка органічної суспільної єдності, що забезпечує ГРОМАДСЬКО-політичну самостійність та єдність народу;
 - ✓ найбільше проявляється у відносинах на горизонтальному рівні – між людьми, їх об'єднаннями, у громаді;
 - ✓ центральна якість громадянськості – внутрішня готовність людини слугувати вищим цілям і моральному вдосконаленню суспільства;
 - ✓ громадська спільність, зацікавлена участь у конкретних соціально значущих справах, збереженні і розвитку культури. Єдність, солідарність, рівність, соціальна справедливість. Честь, совість, добро, правда, гідність, доброзичливість, працелюбність, співпереживання, милосердя, чуйність, справедливість, потреба допомоги слабшому, такт...

Найчастіше згадані українцями ГРОМАДЯНСЬКІ ОБОВ'ЯЗКИ (Київський міжнародний інститут соціології для ПРООН 2016 р.):

- 1) дотримуватися закону і правопорядку (32%);
- 2) платити податки (21%);
- 3) служити в армії і захищати свою країну (15%);
- 4) голосувати на виборах (6%);
- 5) працювати (5%);
- 6) складно відповісти (39%);
- 7) намагатися працювати офіційно, платити комунальні послуги, не порушувати права інших, працювати на благо країни і брати участь в її розвитку (по 1 %).

А також: виховувати дітей, дотримуватися чистоти в місті, уникати конфліктів або їх попереджати, моральне зобов'язання допомагати тим, кому потрібна допомога, поважати працю інших, забезпечити дітям освіту, розмовляти українською мовою, практикувати і підтримувати українські традиції, займатися волонтерством, долучатися до підтримки місцевих та регіональних ініціатив соціального характеру.

**ГРОМАДЯНСЬКА КУЛЬТУРА І КУЛЬТУРА
ГРОМАДЯНСЬКОСТІ ДС ТА ПОМС**
*Загальні правила етичної поведінки ДС та ПОМС
(5.08.2016 р.)*

Загальні обов'язки ДС та ПОМС:

- П.4. "...сумлінно, компетентно, результативно і відповідально виконувати свої обов'язки, проявляти ініціативу".
- П.5. "...бути доброзичливими, неухильно дотримуватися загально визначених етичних норм поведінки. З повагою ставитися до прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, їх об'єднань, не бути байдужими до їхніх правомірних дій та вимог".
- П.9. "...шанувати народні звичаї та національні традиції".
- П. 10. "...не допускати дискримінації державної мови".
- П. 12. "...поважати приватне життя інших осіб".

Як виміряти громадянськість?

Чи здатні українці на нечесний вчинок заради вигоди, **ствердну відповідь дали 70,8% людей** (2016 р.).

У 2014 р. цей показник був 64,8%, а у **1992 р. — 58,8%**.

На думку Є. Головахи, **ВІРА УКРАЇНЦІВ В АМОРАЛЬНІСТЬ ІНШИХ** пояснюється відчуттям безкарності, яке панує у суспільстві

Моральні цінності є первинними для ідеї демократії.

Культура громадянськості - це *єдність звичаю і моральних якостей людини*, тому радикальні зміни у змісті громадянськості відбуваються лише із зміною ідеалів загальної культури суспільства.

Високий рівень культури громадянськості надважливий в перехідні періоди суспільного розвитку, оскільки сприяє збереженню кращого соціального досвіду взаємодії і загальних сенсів, необхідних в умовах трансформацій та невизначеності.

Громадянські компетентності є інструментами для розширення можливостей розвитку індивіда в суспільстві, стимулювання його мотивації, автономії і відповідальності, професійного розвитку. **Громадянські компетентності державних службовців закладені в основу ефективного виконання ними своїх посадових обов'язків.**

У системі регуляції професіоналізму можна виділити такі компоненти культури громадянськості:

- > мотиваційний (позитивне ставлення до своєї країни, **прагнення до досягнення успіхів у професії на благо суспільства і держави**),
- > гностичний (**здатність до рефлексії власної професійної і громадянської позиції**),
- > регулятивний (**сформоване почуття професійного і громадянського обов'язку**),
- > когнітивний (**знання про професійну етику і державні професійні стандарти**),
- > емоційно-вольовий (**співвідношення своїх емоцій з позицією громадян своєї країни**).

Оцінка громадянами якості надання публічної послуги, інтерпретована у категоріях складових громадянської культури та культури громадянськості тими ДС, які пройшли навчання у рамках проекту DOCCU

- Ініціативність та наполегливість державного службовця якісно виконати свої посадові обов'язки - **4.03**
- Демократичність та рівень партнерської взаємодії державного службовця з громадянами - **4.33**
- Рівень етичної поведінки державного службовця (зокрема, відсутність зверхнього, упередженого ставлення та проявів дискримінації з його боку до громадян за ознаками віку, статі, соціального статусу, національності тощо)- **4.27**
- Відкритість та уважність державного службовця до звернень громадян - **4.23**
- Демократичність відносин між органами влади і населенням у регіоні - **4.00**
- Ефективність взаємодії органів влади та громадськості у регіоні - **3.97**

КУЛЬТУРА ГРОМАДЯНСЬКОСТІ В ОНОВЛЕНОМУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

очікування різних соціальних груп стосується дотримання системою державної служби національних інтересів України, функціонально-операційних цінностей демократичного врядування і кращих практик ефективного управління, співвіднесення змісту / сенсу нормативних і реально працюючих цінностей управлінської діяльності, забезпечення добросовісної діяльності державних службовців, недопущення тиску з боку представників бізнесу чи політичних сил на посадовців державних органів тощо

- принципи державної служби, визначені ЗУ «Про державну службу» (10.12.2015 р.);
- загальні вимоги до поведінки цієї професійної групи, визначені ЗУ «Про запобігання корупції» (14.10.2014 р.);
- стандарти етичної поведінки, узагальнені у «Загальних правилах етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування» (затверджені наказом Національного агентства України з питань державної служби (05.08.2016 р., зареєстровані в Міністерстві юстиції України 31.08.2016 р.);
- нова система відкритих та прозорих конкурсів на зайняття посад державної служби, визначена «Порядком проведення конкурсу на зайняття посад державної служби», затверджена постановою КМУ № 246 від 25.03.2016 р.

Наявність претензій у професійній діяльності державного службовця, що позначаються на якості надання ним публічних послуг

1. Претензії, пов'язані з проблемами мотивації та соціального статусу ДС:
 - пасивність і небажання належно виконати професійні обов'язки - **26,7%**;
 - формалізм у діяльності та відсутність творчого застосування професійного досвіду - **23,3%**;
 - невисока готовність до активних дій, низька працездатність - **20%**.
2. Немає претензій - **46,7%**.
3. Претензії, пов'язані з рівнем сформованості громадянських компетентностей:
 - неналежний стиль спілкування (недемократичний) - **10%**;
 - прояви нетактовності у професійній поведінці - **10%**;
 - недостатньо високий рівень добросовісності - **3,3%**;
 - прояв дискримінаційних ознак у ставленні до громадян різного соціального статусу, віку, віросповідання, національності - **0%**.
4. Недостатньо високий рівень професійних знань - **10%**.
5. Пов'язані із рівнем організації та технічного забезпечення процесу професійної діяльності ДС - **3,3%**.

• <http://m.day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/pro-fenomen-amoralnoyi-bilshosti>